

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 344/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen luovan talouden tiekartan toimenpiteiden toteuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluodon /vihr. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 344/2021 vp:

Mihin konkreettisiin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä taiteen, kulttuurin ja luovien alojen työpaikkojen lisäämiseksi, BKT-osuuden kasvattamiseksi ja työntekijöiden työskentelyedellytysten parantamiseksi ja tulevatko nämä toimenpiteet olemaan hallitusohjelman tavoitteiden ja luovan talouden tiekartan toimenpide-ehdotusten valossa riittäviä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa luovan talouden tiekartan laatimisen prosessin pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kirjauksen perusteella syksyllä 2019. Tiekartta valmistui kesällä 2020.

Luovan talouden tiekartta tarkastelee liiketoiminnan kehittymisen näkökulmasta kolmen keskeisen luovaa osaamista hyödyntävän toimintaympäristön kasvun ja kehittymisen mahdollisuuksia. Nämä liiketoimintaympäristöt ovat: 1. monistettavat sisällöt kuten av-tuotteet, pelit ja kirjallisuus, erityisesti digitaalisessa ympäristössä tehtävä liiketoiminta, 2. luova osaaminen asiakkaalle lisäarvoa tuottavana palveluna eli mm. muotoilun, suunnittelun ja viestinnän käyttö yritysten kasvun ja kansainvälistymisen tukena sekä 3. tapahtumat ja uniikit tuotteet, joka laajennettuna luovan talouden ulkopuolelle kattavat koko tapahtuma-alan toiminnan.

Tiekarttaprosessissa luovan talouden toimijoita laajasti osallistaneiden työpajojen pohjalta koottiin luovaa taloutta edistävät toimenpide-ehdotukset, jotka jakautuivat viiden pääotsikon alle. Otsikoita ovat uudistuvien ekosysteemien ja verkostojen tunnistaminen ja arvoketjumuutokset, erilaiset osaamispuutteet luovan talouden kentässä, yrityksille suunnattujen kehittämispalvelujen kehittäminen, kasvun ja kansainvälistymisen edistämiseen liittyvät toimenpiteet sekä arviointimenetelmien ja mittarien kehittäminen.

Toimenpide-ehdotuksista muokattiin yhdessä toimialojen edustajien kanssa yhteinen tiekartta kasvun esteiden ratkaisemiseksi. Tiekartan avulla on nostettu esiin ne keskeiset toimet, joiden toteuttamiseen jatkossa on löydettävä uusia verkostoja ja toimintatapoja. Tiekartan toteutuksen

koordinoinnista vastaa Business Finland ja työn ohjaamisesta työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä luovien alojen yritys kenttää edustavien toimijoiden ohjausryhmä. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii kansanedustaja Hanna Kosonen.

Tiekartan toteutus käynnistyi ensimmäisten luovien alojen liiketoimintaympäristöä kartoittavien selvitysten kautta syksyllä 2020. Selvitysten avulla on avattu mm. av-alan toimintaympäristössä tapahtuvaa rakenteellista uudistusta, tapahtuma-alan rakennetta ja elpymiseen liittyviä tekijöitä sekä av-alan toimintaympäristön muutoksesta johtuvia osaamisten uudistamistarpeita. Myös luovan talouden liiketoimintaa ja sen muutoksia kuvaavien mittareiden määrittely on aloitettu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö edistää pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti taiteen, kulttuurin ja luovien alojen työpaikkojen lisääntymistä, BKT-osuuden kasvattamista ja työntekijöiden työskentelyedellytysten parantamista kaikilla kulttuuripolitiikan toimenpiteillä. Ministeriön toimet kohdistuvat laajasti koko kulttuurin ekosysteemiin osaamisesta ja infrastruktuurista taiteellisen työn tukemiseen ja viennin edistämiseen. Konkreettisia toimia ovat mm. taiteilija-apurahojen korotus, näyttelypalkkiomallin valmistelu sekä esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistus ja uudistukseen liittyvä lisärahoitus. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö tekee yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön sekä muiden keskeisten ministeriöiden kanssa hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Eri ministeriöiden politiikkatoimien yhteensovittaminen on tärkeää erityisesti tilanteessa, jossa rahapelitoiminnan tuotot pienenevät.

Luovien alojen liiketoiminnan kasvattaminen ja luovan talouden toiminnan vaikuttavuuden lisääminen sekä toimintaympäristön ajantasaistaminen nopeassa murroksessa on pitkäjänteisyyttä edellyttävää strategista työtä. Hallitusohjelman yhteydessä on Business Finlandille osoitettu Creative Business Finland -rahoitusta vuosille 2020 ja 2021 yhteensä 2 milj. euroa. Sillä on rahoitettu nyt käynnissä olevat hankkeet. Kestävän kasvun ohjelmassa 2021 – 2024 luovan talouden tiekartan toimenpiteitä toteutetaan sekä Business Finlandin että opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta.

Kestävän kasvun ohjelmassa Business Finland rahoittaa luovien alojen ja tapahtuma-alan yritysten uudistumista ja digitaalisten ratkaisujen tuomien haasteiden ratkaisemista. Kehittämistuen avulla yritykset voivat sopeutua koronapandemian vaikutuksiin sekä pystyvät kehittämään muutuneisiin ja vaikeasti ennakoitaviin olosuhteisiin sopivia innovatiivisia palveluja, tuotanto- ja toimintamalleja. Yrityksille tarjotaan mahdollisuus myös nopeiden pilotointien avulla uudistaa liiketoimintaansa vastaamaan kansainvälistymisen tarpeisiin. Uusiutuminen edistää elpymistä. Keskeisiä kriteerejä ovat innovatiivisuuden lisäksi syntyvät ekosysteemivaikutukset sekä talouden kasvussa, että koko yhteiskunnassa digitalisoitumisen ja vihreän siirtymän osalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rakennetuen tärkeimpiin kehittämisalueisiin tulevat kuulumaan digitalisaation lisääminen, toimintatapojen uudistaminen ja entistä laajempi yhteistyö eri toimijaryhmien kesken. Näillä ja muilla työn kuluessa identifioitavilla kehityslukkoilla pyritään luomaan

perustaa laaja-alaiselle taloudelliselle kasvulle ja kansainvälistymiselle, jonka avulla taiteen, kulttuurin ja luovien alojen työllisyyden ja BKT-osuuden kasvu tulee mahdolliseksi. Kaikkien toimenpiteiden vaikutusta seurataan ja tarvittaessa käynnistetään uusia toimenpiteitä sellaisilla alueilla, joilla voidaan edelleen havaita olevan kasvupotentiaalia.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö kohdentaa valtakunnallisen ESR-teeman ”Luovan ja kulttuurialan innovaatio-osaaminen” kautta rahoitusta rakennerahasto-ohjelmakaudella 2021-2027 mm. luovien alojen ja luovan talouden kehittämiseen.

Helsingissä 21.6.2021

Elinkeinoministeri Mika Lintilä